

OHUTUSJUHEND LIHVKÄIAGA TÖÖTAMISEL **Nr 27**

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötavishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötavishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhiste, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;

- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervises seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

LIHVKÄIAGA TÖÖTAMISEL VALITSEVAD OHUD

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- lihvkäiaega töötamine on füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes ning muid ülekoormushaigusi.
- vibratsioonist tingitud vibratsioonitõbi;
- mürast tingitud vaegkuulmine.

Tegurid, mis võivad põhjustada tööõnnetusi:

- kukkumine kõrgustest (redelite kasutamine);
- raskeid õnnetusjuhtmeid võivad põhjustada mitmesugused kukkuvad esemed (tegemist on kaalult raskete esemetega);
- elektrilöögi saamise võimalus töötamisel elektri- ja tösteseadmetega.

2. ÜLDNÕUDED

2.1. Lihvkäiaega lubatakse töötada vähemalt 18-aastaseid, mitmesugustel kutsealadel või ametikohtadel töötavaid isikuid, kes on saanud erialase väljaõppe ja selleks on teada ohutud töövõtted. Erandkorras, kokkuleppel kooli direktoriga, võib alaealine isik teha tööd juhendaja järelevalve all järgides töölepingu seadust ja ohutusjuhendeid.

2.2. Töötaja peab kinni pidama sisekorra eeskirjadest. Suitsetada tohib ainult selleks eraldatud kohas.

2.3. Lihvkäia tohib kasutada ainult valmistajatehase juhendis näidatud tööde tegemiseks. Masinad ja isoleerivad isikukaitsevahendid antakse töötajale välja allkirja vastu.

2.4. Plahvatusohtlikes tingimustes ja keemiliselt aktiivses keskkonnas, mille toime kahjustab metalli või isolatsiooni, on seadme kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.

2.5. Töökoht peab olema küllaldaselt valgustatud.

3. ENNE TÖÖ ALGUST

3.1. Panna selga ettenähtud tööriietus (kinnitada lahtised rõivaosad, panna peakate, kinnitada korralikult nõöbid).

3.2. Üle vaadata töökoht, vabastada läbikäigud mittevajalikest esemetest. Kui põrand on libe (saastatud õli või muu libeda ainega), tuleb see ära puhastada.

3.3. Tööpaigas peab olema korras pistikupesade elektrikasimasina vooluvõrku lülitamiseks. Vajaduse korral kasutada koos masinaga ka isoleerivaid isikukaitsevahendeid (kindad, kummisaapad, kummimatt).

3.4. Lihvketta kontrollimine. Lasta lihvkettal vabalt nõöri küljes rippuda. Lüüa seda kergelt puidust esemega. Laitmatus korras lihvketas annab selgelt kõlava heli.

Kliriseva heli korral on lihvketas kahjustatud.

4. TÖÖ AJAL

4.1. Lihvketas ei tohi taguda.

4.2. Mitte kasutada kahjustatud lihvkettaid.

4.3. Lihvketta ava ei tohi suuremaks puurida.

4.4. Asetada seade tasasele alusele ja kinnitada kruvidega, kasutada seadet ainult kuivades ruumides.

4.5. Töötamise ajal peab kaitsekate olema paigaldatud.

4.6. Lihvketas võib kasutada, kuni ta on kulunud ülima kinnitusääriku läbimõõduni.

4.7. Isoleerimata ja kindlate kaitsepiirete või tõketeta elektriseadmete voolujuhtivate osade läheduses töötada on keelatud, see on eluohtlik.

4.8. Avastanud kas või kõige väiksema isolatsiooni läbilöögi tunnuse, mille puhul on masina kere puudutamisel tunda kerget torkimist, tuleb seade viivitamata välja lülitada ja olukorrast teatada tööloõigu juhile. Tööd tohib jätkata alles pärast rikke kõrvaldamist.

4.9. Lihvkäia tohib sisse lülitada vahetult enne tööalgust.

4.10. Töö korral, mis annab eemalepaiskuvaid laaste, tolmu, kilde või sädemeid, tuleb kasutada kaitseprille.

4.11. Tööriista tohib korrastada alles siis, kui masin on täielikult seiskunud ja pistik võrgust eemaldatud.

4.12. Juhusliku seiskumise korral tuleb masina lüliti välja lülitada.

4.13. Masina pistik tuleb võrgust välja lülitada järgmistel juhtudel:

- tööriista vahetamisel või seadistamisel;
- masina viimisel ühest tööpaigast teise;
- töövaheajal;
- töö või vahetuse lõpetamisel.

4.14. Kui töötamisel on oht juhuslikult vigastada süvistatud torustikke, tuleb enne töö algust torustike kraanid kinni keerata ja torustikud tühjendada.

4.15. Vältimaks ohtlikke olukordi ja töövigastusi on keelatud:

- jätta võrku lülitatud masin järelvalveta;
- anda masin üle teisele töötajale, kellel pole selleks kasutamise õigust;
- töötada nõjaredelil;
- rakendada juhtmetele või kaablitele tõmbepinget või riputada neile raskusi;
- ületada masina passis lubatud vaheajata töörežiimi;
- masina lahtivõtmine või remontimine eriloata.

4.16. Töö tuleb kohe katkestada, kui masinal esineb kas või üks järgmistest rikestest:

- pistikühenduse, kaabli või läbiviiguturu vigastus;
- harjahoidiku katte vigastus;
- lüliti korrapäratu töö;
- harjade sädelemine, ringtuli kommutaatoril;
- määride väljatilkumine reductorist või ventilatsiooni avade kaudu;
- isolatsiooni põlemisele iseloomulik suits või lõhn;
- mõrad keredetailides, käepidemetes, kaitsekatetes või nende purunemine;
- tööriista purunemine.

5. PÄRAST TÖÖD

5.1. Lülitada välja masin ja ühendada see lahti vooluvõrgust.

5.2. Puhastada masin, korrastada tööpaik ja koristada ära tootmisjäägid.

5.3. Töö käigus täheldatud puudustest informeerida töölõigu juhti.

6. NÕUDED AVARIIOLOKORRAS

- 6.1. Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama töölõigu juhatajale või tööandjale.
- 6.2. Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.
- 6.3. Töötaja peab oskama anda esmaabi.
- 6.4. Elektri-trauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist. Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puutese) kasutades, ennast ohtu seadmata.
- 6.5. Kuni juhtunu uurijate kohalejõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.
- 6.6. Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:
 - viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbrit millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
 - hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
 - võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
 - kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektri-trauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;
- 6.7. Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:
 - tulekahju tekkekoht ja ulatus;
 - võimalik oht inimestele;
 - muud tulekahjuga kaasnedavad ohud (plahvatused, mürgkemikaalid jms.).

7. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbri **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.